

Türkiye Hanehalkı Enflasyon Beklenti Anketi (TEBA) Sonuçları¹

Eylül'24

- Eylül 2024 itibarıyla yıllık enflasyon beklentisi: **%109** (Önceki ay %113)
- Yıl sonu enflasyon beklentisi: **%94** (Önceki ay %96)
- Eylül 2025'e kadar olan 12 aylık dönemde enflasyon beklentisi: **%96** (Önceki ay %101)

Özet istatistikler*

	I	II	III
	Yıllık enflasyon beklentisi	Yıl sonu enflasyon beklentisi	12-ay ileriye yönelik enflasyon beklentisi
	<i>2023'ün Eylül ayından bu Eylül ayına kadar fiyatların ortalama yüzde kaç arttığını düşünüyorsunuz?</i>	<i>Sizce 2024'ün başından sonuna kadar, yani Ocak'tan Aralık'a kadar fiyatlar yüzde kaç artmış olacak?</i>	<i>Eylül 2024-Eylül 2025 döneminde fiyatların hangi hızda değişmesini beklersiniz?</i>
1. Ortalama	109	94	96
2. Ortanca değer (Medyan)	100	90	100
3. Çeyrekler arası açıklık (IQR)	30	40	50
4. Standart sapma	58	49	60

* Ortalamadan üç standart sapmadan fazla ayrılan değerler hesaplamalardan hariç tutulmuştur.

TEBA enflasyon beklentileri Eylül ayında bir önceki aya göre her üç göstergede de düşüş göstermiştir. Manşet enflasyon rakamındaki gerilemenin hanehalkı beklentilerine de yansımaya başladığı Eylül ayında net bir şekilde gözlemlenmiştir.

12 ay ileriye dönük beklentilerdeki değişim, TCMB'nin yayımladığı sektörel enflasyon beklentileri anketiyle uyumludur.² TCMB anketinde de hanehalkı beklentilerinde Temmuz ve Ağustos aylarında gözlenen artıştan sonra Eylül ayında bir düşüş kaydedilirken benzer bir trend TEBA anketinde de izlenmektedir. Öte yandan TEBA anketinde ölçülen ortalama beklenti seviyesi daha yüksek kalmaya devam etmektedir.

Enflasyon beklentileri ortalama değeri, yıllık ve yıl sonu enflasyon değeri için (1.sütun) medyan değerinden daha yüksektir. Bu durum dağılımın sağa çarpık olduğunu göstermektedir. Yani yıllık enflasyon beklentileri %109'den düşük olanların sayısı, yüksek olanlardan daha fazladır. Buna karşılık

¹ Bir sonraki rapor, 31 Ekim 2024 tarihinde yayımlanacaktır.

²<https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/TR/TCMB+TR/Main+Menu/Istatistikler/Eglim+Anketleri/Sektorel+Enflasyon+Beklentileri/>

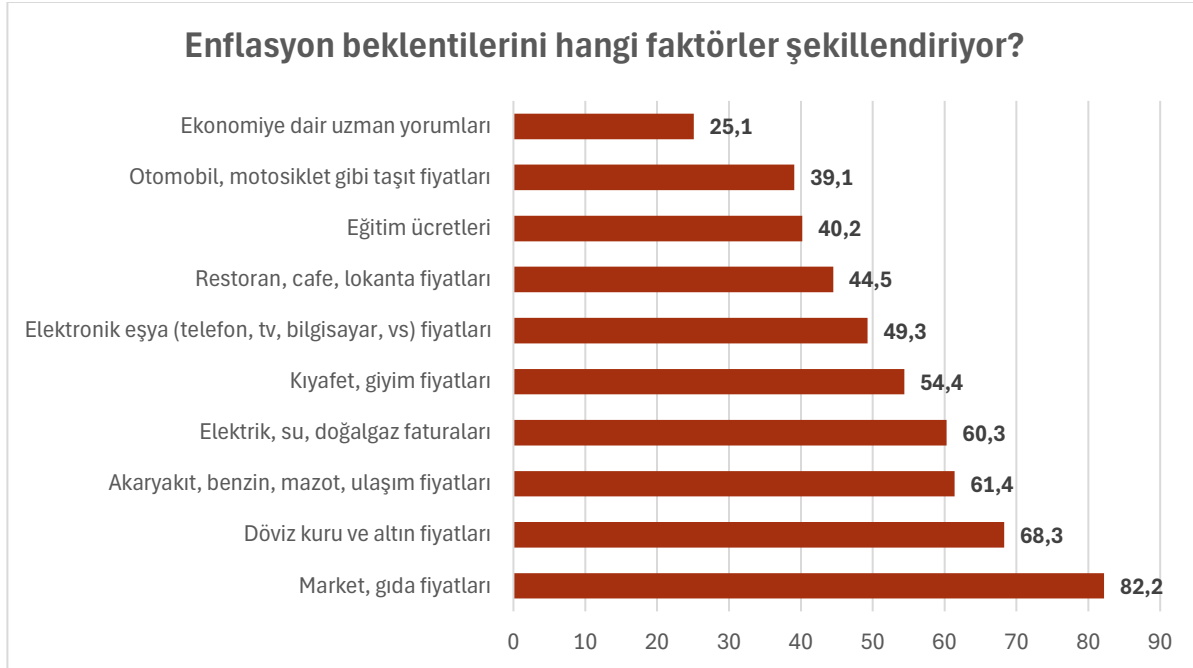
12 ay sonrası enflasyon tahmini için ortalama değer, medyan değerden düşük olup sola çarpık bir dağılıma işaret etmektedir. Yani 12-ay ileriye yönelik enflasyon beklentileri %96'dan düşük olanların sayısı, yüksek olanlardan daha azdır.

Anket sorularına verilen cevabın katılımcılar arasında ne kadar farklı olduğunu ölçen çeyrekler arası açıklık (IQR) değeri (3. satır), ankete verilen cevaplar küçükten büyüğe sıralandıktan sonra dağılımın yüzde 25. ve 75. sıralarına karşılık gelen kişilerin beklenti farkının kaç puan olduğunu göstermektedir. Bu değer, bir önceki aya göre her üç soru için düşüş göstermiştir. Bu değişkenliğin düşüyor olması enflasyon tahmini konusunda görüş birliğinin arttığını göstermektedir.

Ankette sorulan bir diğer soru “Buzdolabı, elektronik eşya gibi dayanıklı tüketim mallarını almak için şu an uygun bir zaman mıdır (yoksa bekleyip altı ay sonra satın almayı mı tercih edersiniz)?” sorusudur. Bu soruya geçtiğimiz ay katılımcılarının %91'i evet yanıtını verirken bu ay sözkonusu oran %87.5'e düşmüştür. Soruya evet cevabı verenlerin ortalama 12-ay ileriye yönelik enflasyon beklentisi %96 olarak ölçülürken, bekleme tercih edenlerin enflasyon beklentisi ise bundan yaklaşık 3 puan daha düşüktür.

Enflasyon beklentilerini şekillendiren faktörler

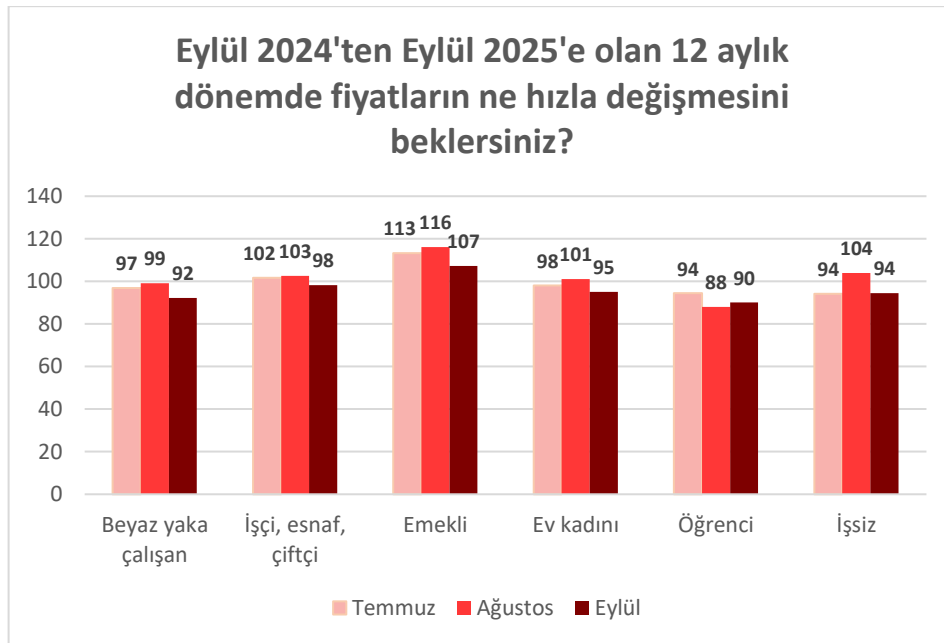
Bu ayki ankette katılımcıların enflasyon beklentilerini hangi kriterlere göre oluşturduklarına dair bir soru yer almıştır. Buna göre, beklenti oluşumunda en belirgin faktör market ve gıda fiyatları olarak göze çarpmakta olup katılımcıların %82'si market alışverişi ve gıda fiyatlarının enflasyon beklentilerini güncellerken önemli bir rol oynadığını ifade etmiştir. Bunu döviz kuru ve altın fiyatları izlemektedir. Eğitim ücretleri ve restoran, cafe, lokanta fiyatları gibi kalemler listede görece daha düşük ağırlığa sahipken uzman yorumlarının etkisi %25 ile etkisi en düşük olan faktörü göstermektedir.

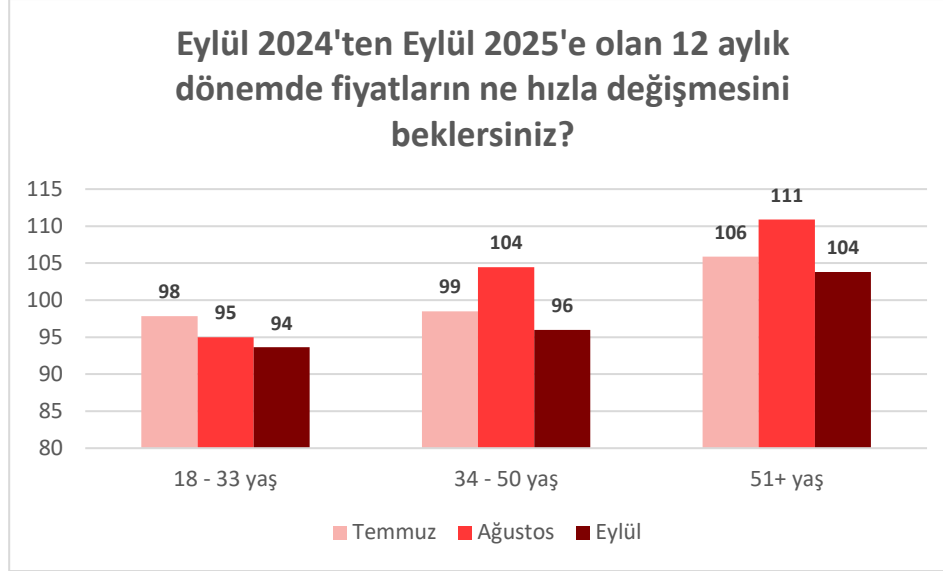
Demografik kırılımlara göre inceleme

Bu bölümde 12-ay ileriye yönelik hanehalkı enflasyon beklentileri bazı demografik özelliklerine göre incelenmiştir.

- 1) Görüşülen kişilerin çalışma durumuna göre bir inceleme yapıldığında, 12-ay ileriye yönelik enflasyon beklentisi en yüksek olan emekli grubunun genel ortalamasının yaklaşık 11 puan üzerinde, enflasyon beklentisi en düşük olan öğrenci grubunun ise genel ortalamasının yaklaşık 6 puan altında bir beklentiye sahip olduğu gözlenmektedir. Emekli grubunun geçinme durumu açısından en çok zorluk yaşadığını ifade eden grup olduğu göze çarpmaktadır. Demografik gruplar arasındaki farklar geçtiğimiz aylara göre azalmıştır.

- 2) Yaş gruplarına göre bir ayrıştırma yapıldığında, artan yaş gruplarına paralel olarak 12-ay ileriye yönelik enflasyon beklentilerinin de yükseldiği gözlenmektedir. Bu bulgu, dezenflasyon politikalarında geçmişte kaydedilen zayıf performansın ileri yaş gruplarının hafızalarına daha çok yer etmiş olması şeklinde yorumlanabilir.³

Türkiye Hanehalkı Enflasyon Beklentileri Araştırması Künye Bilgisi

Bu araştırma, Türkiye'deki 18 yaş üstü nüfusun enflasyon beklentilerini ölçmeyi hedeflemektedir. Araştırma 18-22 Eylül 2024 tarihlerinde KONDA Aracılı Paneli'ne dahil olmayı kabul etmiş kişilerle telefon araması yapılarak gerçekleştirilmiştir. Panelistler panel sistemimize gönüllü olarak katılmışlardır. Her bir panelist KONDA'ya bağlı aracı ile anketi gerçekleştirmektedir. Araştırma kapsamında, 74 ilde ve 1459 farklı mahallede yaşayan 2917 kişiyle telefonla görüşme gerçekleştirilmiştir.

Araştırma, Türkiye'nin 18 yaş üstü yetişkin nüfusunu temsil edecek deneklerin tercihlerindeki eğilim ve değişimleri belirlemek ve izlemek için tasarlanmış ve uygulanmıştır. Araştırma bulgularının hata payı, yüzde 95 güven aralığında +/- 1,81, yüzde 99 güven aralığında yüzde +/- 2,38'dir.

Örneklem, ADNKS (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi) verilerine dayalı mahalle ve köylerin nüfus büyüklükleri ve eğitim seviyeleri verileri ile 14 Mayıs 2023 Genel seçimlerinin mahalle ve köy sonuçları katmanlandırılarak hazırlanmıştır. Yerleşim yerleri önce kır/kent/metropol olarak ayrıştırılmış ve 12 bölge esas alınarak örneklem tespit edilmiştir.

³ Ulrike Malmendier and Stefan Nagel, Learning from Inflation Experiences, Quarterly Journal of Economics, Volume 131, Issue 1, February 2016, Pages 53–87.

